

vonden, terwijl de laatste vondst daarvoor van 1938 dateerde. *Myriostoma coliforme*, een aardster, die men ook al niet gemakkelijk over het hoofd ziet, werd plaatselijk in Norfolk gevonden tot 1880. Sindsdien niet meer geregistreerd. Moet volgens Reid wel als verdwenen worden beschouwd. Bij andere soorten is het duidelijk de onopvallendheid (afmetingen, kleur) en de tijd van verschijnen (voorjaar), die maken, dat een soort maar sporadisch gevonden is. De voorjaarsascomyceet *Discina perlata* was alleen bekend van één vondst in 1888, maar werd in 1972 en 1973 op twee plaatsen verzameld.

Zijn er dus al bijzondere moeilijkheden om de status van een soort vast te stellen, even moeilijk, zo niet moeilijker, is het de verschuivingen in de relatieve frekwentie vast te stellen. Ongetwijfeld hebben de veranderingen in de bosbouw invloed op de mycoflora, maar deze is moeilijk te kwantificeren. Duidelijker is volgens de schrijver de verandering in de mycoflora van vroeger onbemeste graslanden als gevolg van het toedienen van kunstmest: vele *Hygrophorus*-soorten zijn daarbij verdwenen.

In zijn geheel bezien, legt het artikel vooral de nadruk op de onvolkomenheden in onze taksonomische en statistische kennis en het geeft dus geen aanzet voor een antwoord op de vraag, waarom bijvoorbeeld in Nederland de *Cantharel* zo sterk afneemt.

B O E K B E S P R E K I N G E N

=====

- F. Darimont - Recherches mycosociologiques dans les forêts de Haute Belgique. (Essai sur les fondements de la sociologie des champignons supérieurs). Tome 1 et 2. Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen - Verhandeling nr. 170, 1973. Prijs: + f 240,--.

Dit luxe uitgevoerde boekwerk -hetgeen aan de prijs te merken is- bevat de ongewijzigde tekst van een niet eerder gepubliceerde dissertatie uit 1952, geschreven door de in 1966 overleden Belgische bioloog-politicus Darimont. Het werk bestaat uit een tekstdeel en een omvangrijke map met de volledige resultaten in tabelvorm van zijn mycosociologische onderzoeken.

Darimont heeft getracht een standaardwerk te schrijven over de destijds zeer prille -en nog steeds onvolwassen- wetenschap van de mycosociologie, en dat is hem aardig gelukt. Het valt dan

ook zeer te betreuren, dat deze uitgave zo lang op zich heeft laten wachten, omdat het boek stellig een belangrijke stoot had kunnen geven tot een versnelde ontwikkeling. Het tekstdeel bestaat uit drie delen. In het eerste deel worden kritisch de weinige destijds bekende gegevens besproken over de oekologie en sociologie van hogere fungi. Op grond daarvan, maar vooral op basis van zijn eigen uitgebreide veldervaring, komt de schrijver in deel 2 tot een weloverwogen en gedetailleerd beschreven methode voor mycosociologisch onderzoek. Het is de meest uitvoerige verhandeling, die tot nu toe over dit onderwerp is verschenen. Op bepaalde punten kan men echter stellig met de auteur van mening verschillen en het is de vraag of alle door hem voorgestelde nieuwe termen ingang zullen of moeten vinden. De auteur beschouwt de paddestoelenvegetatie als zodanig onafhankelijk van de autotrofe groene planten en hij introduceert termen als "fonge" voor mycoflora (analoog met de begrippen flora en fauna) en "mycetation" analoog aan "vegetatie".

Als uitgangspunt van onderzoek hanteert Darimont de verschillende voor fungi belangrijke micromilieus ("mycotopen") binnen een zekere plantengemeenschap, bijv. in een bepaalde bosassociatie de bodem, moskussens, afgevalen twijgen, stronken, stammen, etc. Hij is de eerste en tot nu toe enige auteur, die een onafhankelijk hiërarchisch systeem van abstracte paddestoolengemeenschappen voorstelt en uitwerkt. In deze klassifikatiemethode bestaan veel parallellen met de gevestigde vegetatiekundige tradities van de Frans-Zwitserse school.

In het derde deel worden uitvoerig de mycotopen en mycetations beschreven van de loofbossen in de Ardennen, waarbij het basismateriaal wordt gevormd door de stapel tabellen in de map. Om enig idee te geven van de wijze, waarop Darimont de klassifikatie ter hand neemt een voorbeeld: De terrestrische fungi van Eiken-Berkenbossen op zure grond rekent hij tot de "sociomycie" (analoog aan associatie) *Amanitecium muscaria* met als kensoorten o.a. *Lactarius vietus*, *Amanita muscaria* en *Leccinum aurantiacum*. Deze gemeenschap wordt met de meer zuidelijke *Amanitecium caesareae* gerekend tot het verbond *Boletecion scabri*. Dit verbond is met enkele andere geplaatst in de orde *Boleto-Amanitecia*, enz. Het is wel duidelijk dat over deze klassifikatie en de vermelde kensoorten het laatste woord nog niet is gesproken. Voor definitieve konklusies is het onderzoek van Darimont oecologisch en geografisch te beperkt.

Achterin het boek zijn 34 redelijke tot goede akwarellen van J. Damblon opgenomen. Aangezien beschrijvingen en mikroskopische gegevens van de afgebeelde soorten ontbreken, had dit onderdeel beter achterwege kunnen blijven omdat het ongetwijfeld sterk kostenverhogend heeft gewerkt. Hetzelfde geldt voor de 26 in het al-

gemeen zeer matige zwart-wit foto's.

De lange tijdruimte tussen schrijven en publikatie van deze studie geeft aanzienlijke problemen bij de interpretatie van de gebruikte namen. Men moet beseffen, dat het onderzoek verricht werd vóór het verschijnen van de Flore analytique en veel moderne monografieën, en dat sinds 1952 belangrijke wijzigingen in nomenklatuurregels zijn opgetreden. Het gevolg is, dat veel door Darimont gebezigde namen thans in onbruik zijn geraakt of -veel erger- voor verschillende uitleg vatbaar zijn. Gelukkig heeft Lambinon in de indeks de gebruikte namen voorzien van tegenwoordig gangbare synoniemen en bij 95 soorten kommentaar gegeven op taksonomische opvattingen en determinaties van de auteur, gebaseerd op moderne literatuur en gerevideerd herbariummateriaal. Deze opmerkingen zijn stellig niet volledig en helaas heeft Darimont ook een aantal onnodige determinatiefouten gemaakt. Het grootste gemis in dit boek is dan ook een uitgebreidere taksonomische verantwoording met beschrijvingen van weinig bekende en kritische soorten. De lijst van ruim 800 paddestoelennamen doet mij -en vermoedelijk wel alle Nederlandse mycologen- overigens wel het water naar de mond stijgen!

We mogen konkluderen, dat het een gelukkige gedachte is geweest om het werk van Darimont alsnog uit te geven en dat het onmisbaar is voor hen die serieus aan mycosociologie willen werken. Het bevat zeer veel nuttige informatie voor mycologen die regelmatig in de Ardennen op ekskursie gaan. Voor taksonomisch geïnteresseerde mycologen is het boek echter van weinig belang.

E.J.M. Arnolds

=====

R.A. Maas Geesteranus - Wetenschappelijke Mededelingen
K.N.N.V. nr. 113 - juli 1976, De
Fungi van Nederland, De Clavarioide
Fungi.

Wederom heeft dr. Maas Geesteranus orde op zaken gesteld in een groep in Nederland aangetroffen fungi, die wegens verschil van opvattingen in de literatuur en door vaak onduidelijke kenmerken, voor veel mycologen oninteressant was. Men zou n.l. verwachten, dat een betrekkelijk kleine groep als de clavarioide fungi, zo opvallend in uiterlijk, variërend van eenvoudige knotsjes tot prachtig vertakte koraalachtige vruchtlichamen, in het verleden wel zo grondig behandeld zou zijn, dat het determineren weinig moeilijkheden op zou leveren. Het tegendeel is ech-

ter waar gebleken, zodat dr. Maas Geesteranus zich geroepen voelde de in Nederland verzamelde kollekties te inventariseren en te bestuderen. Hij heeft vastgesteld, dat in Nederland 65 soorten zeker voorkomen en dat er nog meer verwacht kunnen worden.

De schrijver heeft alleen die soorten besproken, waarvan hij zeker van de naamgeving was, of heeft, indien van een soort in de literatuur geen passende beschrijving kon worden gevonden, de betreffende soort een voorlopige naam gegeven. Hij heeft zich vanzelfsprekend niet bezondigd aan het behandelen van soorten, waarvan de kollekties van te slechte kwaliteit waren, uit een te klein aantal bestonden of niet van een adekwate beschrijving waren voorzien. Hij is, zoals altijd, zeer voorzichtig te werk gegaan en heeft zich nergens aan spekulaties gewaagd. De bespreking van *Clavaria affinis* op blz. 11 is hiervan een goed voorbeeld.

Zijn zorgvuldige werkwijze heeft ertoe geleid, dat enige dubieuze namen uit de literatuur geschrapt moesten worden en tevens, dat in Nederland meer soorten bleken voor te komen dan hij verwachtte.

De sleutels in zijn werk leiden zonder moeilijkheden naar de juiste soort, mits men met vers materiaal werkt of over een uitvoerige beschrijving beschikt met duidelijke aantekeningen over geur, kleur (ook van de toppen der takken), over kleurveranderingen, biotoop, chemische reacties, aspekt van het vlees en mikroskopische gegevens, liefst van het verse materiaal.

Moge, evenals vorige soortgelijke werken van dr. Maas Geesteranus, ook deze Wetenschappelijke Mededeling een grote stimulans zijn voor verder onderzoek door Nederlandse mycologen van de clavarioïde fungi.

J. Geesink

=====